

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА ЗАЙНЯТІСТЬ: ЯКІ ПРОФЕСІЇ ЗНИКАЮТЬ, А ЯКІ СТАЮТЬ БІЛЬШ ПОПУЛЯРНИМИ?

Воробйова Софія Сергіївна,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *аналіз методик та практик стосовно проблеми розвитку сучасних форм зайнятості. Розглянуто специфіку прояву нестандартних форм зайнятості в результаті поширення новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Проаналізовано інституційні підходи до регулювання нестандартних гнучких видів зайнятості на національному ринку праці.*

Ключові слова: *зайнятість, ринок праці, інформаційно-комунікативні технології, інноваційна активність.*

Інноваційний розвиток суспільства створює умови для появи нових сфер людської діяльності, інноваційних систем виробництва продукції та управління даними процесами. Зайнятість інноваційного типу виступає як системне, багатовимірне явище, до якого входять:

- умови трансформації зайнятості в інноваційний тип, механізм самоорганізації (інтелектуалізація праці);
- модифікація структурних характеристик і форм;
- систематизація тенденцій розвитку;
- закономірності розвитку та протиріччя.

Головною закономірністю розвитку зайнятості інноваційного типу є створення елементів інноваційного праці, що можуть забезпечити покращення адаптації суб'єктів зайнятості до вимог економіки знань і носять як імовірнісний, так і детермінований характер [1].

Сьогодні виграє той, хто швидше адаптується до запитів і вимог економічної сфери, яка динамічно зазнає змін та в якій постійно оновлюються технології, йде пришвидшене освоєння інновацій і створюються нові форми використання трудових ресурсів. Схожі аспекти проявляються у виникненні нових форм взаємовідносин у суб'єктів трудових відносин, у використанні нестандартних форм зайнятості: запозичена праця, тимчасова зайнятість, дистанційна зайнятість, телеробота та ін.

В умовах нової економіки найбільшої переваги поміж нових форм нестандартної зайнятості та організації праці набуває запозичена праця, використання якої здійснюється, як правило, у межах схем аутсорсингу, аутстафінгу та лізингу персоналу [2, с. 5–7].

Автоматизація є однією з важливих причин вагомих змін у сфері професій. За даними досліджень, 50 % економічної діяльності буде

автоматизовано до 2035-2055 рр. У 6 з 10 різних професій спостерігається подібна тенденція: мінімум 30 % завдань цих професій можна автоматизувати.

На зміни дуже впливає стрімке старіння людства. До того ж, очікується, що до 2050 року на Землі зросте щонайменше в 2 рази кількість людей віком від 60 років.

Сучасні формати та нові підходи роботи теж залишають свій вплив: зростає кількість фрілансерів і спеціалістів, які працюють разом над одним проектом. Такі зміни впливають на те, що є запит на фахівців з розвиненими навичками та вміннями різного типу.

Глобальні виклики та кризи змушують людство вже сьогодні замислитися на рахунок майбутнього. За статистичними даними, кількість населення на Землі до 2050 року збільшиться до 9 млрд. осіб, а до 2100 року – 11,2 млрд. На тлі такої інформації поширюється інша статистика: до 2030 року майже половина населення світу буде проживати в районах, де їм не вистачатиме придатної до споживання води.

Все це не лише формує запит на профільних фахівців (екологічні експерти та технологи, аграрії тощо), але й мотивує бізнес до змін підходів та принципів своєї роботи. Дані процеси, з легкістю, мають змогу бути причиною кадрових змін [3].

Професії, попит на яких цілком в модернізованому світі може зникнути, перелічує низку варіантів. Насамперед це бібліотекари, адже у сучасному світі, навіть зараз, люди надають перевагу гаджетам, де можна знайти різну інформацію, не відвідуючи пильний архів бібліотеки. Нижче перераховані деякі професії, які можуть зникнути або бути автоматизовані:

— Оператори телефонних станцій і телеграфів: з поширенням мобільних телефонів та інтернет-зв'язку ця професія стала менш потрібною.

— Робітники на виробництвах: багато виробництв залежать від автоматизованих процесів, що може призвести до зменшення кількості робітників.

— Бухгалтери та аудиторів: деякі функції вже можуть бути автоматизовані, а з розвитком штучного інтелекту ці професії можуть стати менш потрібними.

— Водії-люди: розвиток автономних транспортних засобів може призвести до зменшення кількості водіїв на дорогах.

З іншого боку, з розвитком інновацій можуть з'явитися нові професії. Деякі з них:

— Аналітики даних: з ростом кількості даних, які ми збираємо, потрібні люди, які можуть аналізувати ці дані та знаходити в них корисну інформацію.

— Спеціалісти зі штучного інтелекту та машинного навчання: з розвитком цих технологій, потрібні люди, які можуть розробляти та застосовувати їх у різних сферах.

— Спеціалісти з кібербезпеки.

Професії, попит на яких буде в майбутньому, в першу чергу пов'язаний з комунікаціями інформаційних технологій, удосконалення медичної та аграрної сфери діяльності.

Галузева структура зайнятого населення за видами економічної діяльності з кожним роком змінюється. Розглянути динаміку змін та зробити аналіз ми можемо за допомогою таблиці 1.1. Дані таблиці свідчать, що зростає попит на професії, які автоматизовані та модернізуються, а також удосконалюється сільськогосподарська, лісова та рибна промисловість; спостерігаються значні темпи зростання оптової та роздрібної торгівлі.

Таблиця.1 Галузева структура зайнятого населення України за видами економічної діяльності

Види економічної діяльності	2019р.		2020р.		2021р.	
	тис. осіб	%	тис. осіб	%	тис. осіб	%
Усього	16 578,3	100,0	15915,3	100,0	15 610,0	100,0
сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	3 010,4	18,2	2721,2	17,1	2 692,7	17,25
Промисловість	2 461,5	14,8	2358,6	14,8	2 313,2	14,8
Будівництво	699,0	4,2	664,4	4,2	690,8	4,4
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	3 801,3	22,9	3648,7	22,9	3 604,7	23,1
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	999,0	6,0	975,2	6,1	961,0	6,2
тимчасове розміщування й організація харчування	304,0	1,8	285,4	1,8	285,2	1,8
інформація та телекомунікації	289,2	1,7	283,2	1,8	289,0	1,9
фінансова та страхова діяльність	211,6	1,3	212,5	1,3	210,6	1,3
операції з нерухомим майном	259,7	1,6	251,2	1,6	248,2	1,6
професійна, наукова та технічна діяльність	421,6	2,5	418,2	2,6	422,2	2,7
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	317,9	1,9	304,6	1,9	317,9	2,0
державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	870,5	5,3	901,9	5,7	873,9	5,6
освіта	1 388,7	8,4	1394,9	8,8	1 244,0	8
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	974,2	5,9	935,4	5,9	913,4	5,9
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	197,6	1,2	196,0	1,2	178,7	1,1
Інші види економічної діяльності	372,1	2,2	363,4	2,3	364,5	2,3

У сучасному світі інновації та технологічний розвиток мають значний вплив на зайнятість. Дослідження показують, що деякі професії поступово зникають, а інші стають більш популярними.

Зокрема, професії, які вимагають ручної праці та мало залучають до використання технологій, можуть бути зайвими в майбутньому. Такі професії, як виробничі робітники, складальники, машиністи та інші, можуть бути замінені автоматизованими системами та роботами.

Висновок полягає в тому, що інновації та технологічний розвиток не тільки змінюють економіку, а й впливають на зайнятість. Важливо розуміти, що професії, які стають зайвими, можуть змінюватися з часом, і працівники повинні бути готові до перепідготовки та зміни професійного напрямку. Також важливо забезпечити доступ до навчання та перепідготовки для того, щоб працівники могли адаптуватися до нових вимог ринку праці та займати нові позиції.

Список використаних джерел

1. Давидова О. Інноваційна зайнятість в аспекті її сутнісних характеристик [Електронний ресурс] / О. Давидова // ТОВ "ДКС Центр". – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4041>.

2. Козина И.М. Заемный труд: социальные аспекты / И.М. Козина // Социол. исслед. – 2008. – № 11. – С. 3–12.

3. Ринок праці майбутнього: які професії зникнуть та з'являться [Електронний ресурс] // Mudra. Освіта за кордоном. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://mudra.ua/ua/articles/rinok-prac-majbutnogo-yak-profes-zniknut-ta-zyavlyatsya/>.

***Abstract:** Analysis of methods and practices related to the problem of the development of modern forms of employment. The specifics of the manifestation of non-standard forms of employment as a result of the spread of the latest information and communication technologies are considered. Institutional approaches to the regulation of non-standard flexible types of employment on the national labor market are analyzed.*

Key words: *employment, labor market, information and communication technologies, innovative activity.*

Науковий керівник:

Крилова І. Г.,

канд.екон. наук, доцент,

доцент кафедри економіки підприємств,

Миколаївський національний аграрний університет